

Per uns municipis més educatius, enriquidors i propers als infants i joves

Proposta per als partits polítics que concorren a les eleccions municipals l'any 2023

> CONTEXT ACTUAL I REPTES

Les condicions de vida de la infància i la joventut a Catalunya són molt preocupants. Les dades ens mostren com la situació dels nens i les nenes i les seves famílies és pitjor comparada amb països del nostre entorn.

Algunes de les xifres més preocupants d'aquesta realitat són:

- **Pobresa infantil.** Segons l'enquesta anual de l'Institut Nacional d'Estadística, el **32% dels infants menors de 16 anys es troba en risc de pobresa o exclusió social** a Catalunya (quan la Unió Europea estava el 2019 per sota del 18,5%).
- **Educació.** El **43% dels infants en risc d'exclusió abandona els seus estudis** de forma prematura i els estudiants amb menys recursos repeteixen 5,5 vegades més que els que tenen millor situació econòmica, segons dades de Save the Children. **L'abandonament escolar a Catalunya és del 14,8%**, mentre que el conjunt de països de la Unió Europea està per sota del 10%.
- **Salut mental.** El patiment mental infantil i juvenil s'ha incrementat a Catalunya, amb una intensificació del suïcidi juvenil, i més atenció, si bé clarament insuficient. En els CSMIJ l'any 2021 es van atendre més de 74.000 infants, que representa un **7,8% més que l'any anterior**. La probabilitat de patir un problema de salut mental és del 9,4% en el conjunt dels infants.
- **Desigualtat d'accés al lleure educatiu.** Almenys un **20% dels infants no fan activitats esportives o de lleure educatiu al llarg del curs**, especialment concentrat en famílies amb pocs recursos econòmics, situació que s'agreuja notablement en períodes d'estiu. Segons la Sindicatura de Greuges s'estima que més d'un 64% d'infants i adolescents no fan activitats de lleure durant l'estiu (notificació a la DG de Joventut). Segons un estudi de la mateixa Fundació Pere Tarrés sobre els beneficiaris de les beques d'estiu, un 75% són al llindar de la pobresa, amb greus problemes de falta d'ingressos (60% sense cap prestació social o ingrés estable).
- **Pobresa digital.** Segons dades estimatives, **més d'un 7% dels infants i adolescents no han fet servir un ordinador en els darrers 3 mesos**, i els que el fan servir no tenen les competències adequades o en fan un mal ús, fet que posa en risc el seu desenvolupament emocional i personal. La bretxa digital influeix en l'abandonament i l'absentisme escolar. La falta de connexió a Internet i l'absència de dispositius de connexió són factors determinants.
- **Precarietat dels habitatges.** L'exclusió residencial de les famílies, i especialment les monoparentals amb mare a càrrec, s'ha incrementat en el darrer any, per l'increment dels lloguers i l'activació de desnonaments. Segons un estudi de la Fundació Pere Tarrés en relació amb els infants dels centres socioeducatius, un **10% ocupava un habitatge**, un **8% viu en una habitació**, un 46% considera que té risc de perdre l'habitatge, i sovint viuen en infrahabitatges, dels quals es deriven problemes de salut.
- **Escola inclusiva.** La inclusió educativa d'infants i adolescents amb necessitats educatives especials, tant a l'escola com al lleure, és encara una assignatura pendent.

- **Accés desigual al reforç educatiu.** Un 24% dels joves d'entre 6 i 18 anys rep classes particulars. La despesa de les famílies s'ha duplicat en 10 anys per a aquesta partida. La inversió de les llars més riques és el triple que la de les llars més pobres, fet que comporta **una desigualtat en les oportunitats d'aquests infants** i contribueix a les dades de fracàs escolar (segons dades d'ESADE).
- **Salut física i alimentació.** Els infants de famílies vulnerables fan menys esport i mengen de forma més desequilibrada, fet que provoca problemes de salut, obesitat o afeccions bucodentals.
- **Manca d'inversió pública.** A les polítiques d'infància i joventut **només es dedica l'1% del PIB**, una de les inversions més baixes d'Europa.

> UNA RESPOSTA COMPARTIDA A LES NECESSITATS DE LA INFÀNCIA

Aquestes dades tan colpidores ens interpel·len com a Fundació Pere Tarrés. Tanmateix, constaten com **la infància no és una prioritat política** atès que no apareix en les prioritats pressupostàries ni als programes electorals.

La infància és una etapa clau en el desenvolupament i creixement de les persones, en la construcció de la seva personalitat i la configuració de les seves oportunitats futures. És necessari que els nens i les nenes creixin en entorns estimulants, participin en activitats i es puguin sentir segurs i estimats. La manca d'aquests contextos poden condicionar les seves trajectòries vitals.

És responsabilitat de tots els agents educatius, de la ciutadania i dels representats polítics ocupar-nos del benestar present i les oportunitats de futur dels nens i les nenes. Per això, de cara a les eleccions municipals de maig de 2023, la Fundació Pere Tarrés trasllada unes propostes als partits polítics que hi concorren amb la voluntat de construir ciutats i pobles amb més qualitat humana, social, cultural i educativa i fer-nos tots responsables d'aquest acompanyament a la infància.

> 10 PROPOSTES PER ALS PARTITS POLÍTICS PER A LES ELECCIONS MUNICIPALS DEL 2023

1. EDUCACIÓ EN EL LLEURE.

Potenciar l'activitat d'educació en el lleure dels espais i agrupaments escoltes del municipi, amb **recursos suficients i estables** (subvencions o convenis pluriennals) i amb **espais adequats** facilitats per l'ajuntament (cessió, arranjament, utilització estable d'espais públics, etc.) per desenvolupar les activitats. Afavorir que **tots els infants del municipi puguin participar en activitats de lleure educatiu i culturals de qualitat**, tant al llarg del curs com a l'estiu, oferint oportunitats educatives a tots els nens i nenes, especialment als que estan en situació de vulnerabilitat: beques d'estiu i de menjador escolar, extraescolars, etc. Fer accions específiques de divulgació i informació perquè totes aquestes famílies hi puguin participar.

2. INFÀNCIA DE 0 A 3 ANYS.

Potenciar l'acompanyament a la petita infància (per sota dels 3 anys) amb **escoles bressol i altres serveis** que ofereixin experiències educatives enriquidores i permeti la conciliació familiar en aquesta **etapa tan crítica** en el creixement de la persona.

3. MUNICIPIS PER ALS INFANTS.

Dissenyar **municipis amigables** per als infants, pacificant les ciutats, amb urbanismes que vetllin per la sostenibilitat ambiental, que contemplin **espais segurs, estimulants i saludables, accessibles i adequats** a les diferents edats i situacions perquè els infants juguin i es relacionin amb altres infants.

4. PARTICIPACIÓ INFANTIL.

Afavorir la participació dels nens i nenes en les qüestions que els afecten, trobant els mecanismes per escoltar-los d'acord amb el seu moment vital. Així, cal impulsar espais d'**escolta activa** sobre l'escola, la salut, el lleure i la cultura o els parcs infantils, entre d'altres.

5. INFÀNCIA AMB DISCAPACITAT.

Atendre les necessitats educatives especials afavorint **espais inclusius** en les diferents activitats i serveis, i posant els recursos perquè sigui possible, de manera que els infants amb discapacitat o amb diferents diversitats puguin trobar acollida i oportunitats en el seu municipi o comarca.

6. SUPORT A LES FAMÍLIES.

Acompanyar les famílies perquè disposin de **condicions laborals, culturals, educatives, habitacionals i sanitàries** que permetin que els infants puguin viure i créixer en llars amb condicions dignes i enriquidores.

7. SALUT FÍSICA I MENTAL.

Afavorir la igualtat d'oportunitats en l'accés a la salut física, mental i emocional i vetllant per necessitats com ara l'esport, l'alimentació saludable, la salut mental, la salut bucodental, problemes de visió, dificultats d'aprenentatge, serveis de logopèdia, etc.

8. COORDINACIÓ.

Impulsar la coordinació de tots els agents que treballen amb els infants en el **municipi, escoles, serveis socials, salut i centres d'educació en el lleure i no formal**, potenciant el treball comunitari en benefici de famílies i de l'entorn.

9. CENTRES SOCIOEDUCATIUS.

Potenciar els centres socioeducatius (model SIS – Serveis d'Intervenció Socioeducativa i altres activitats), que siguin integradors amb infants en risc i sense, amb una intensitat d'acompanyament suficient a la situació dels infants, i amb unes **condicions d'estabilitat en el finançament i funcionament** que permetin consolidar equips, optant per les entitats d'iniciativa social properes i amb tradició, i mobilitzadores de recursos i persones al servei de tots.

10. CONCERT SOCIAL.

Instaurar el concert social com a mecanisme habitual de prestació de serveis socials i educatius, d'acord amb les fórmules legals vigents, de manera que el preu no sigui el factor determinant, i **es ponderi la qualitat i l'arrelament al territori**, i així es doni estabilitat a serveis, equips i entitats.

La infància és el col·lectiu prioritari de l'acció educativa i social de la Fundació Pere Tarrés des de fa més de 60 anys. I ho fem acompanyant-los en activitats educatives i socials no formals que afavoreix el creixement personal i comunitari, i la cohesió social, tot facilitant la igualtat d'oportunitats a nenes i nens. La nostra voluntat és que els infants visquin com a nens i nenes i creixin com a persones. Tenim el convenciment que **les eleccions municipals del 2023 poden esdevenir una oportunitat perquè els partits polítics i els futurs governants** puguin construir unes poblacions on tots els infants creixin, es desenvolupin i se sentin segurs i feliços.